

Nulmeting duurzaamheid

Terugkoppeling uitkomsten beleidsgesprekken 2022
RA opleidingen

Proces nulmeting duurzaamheid

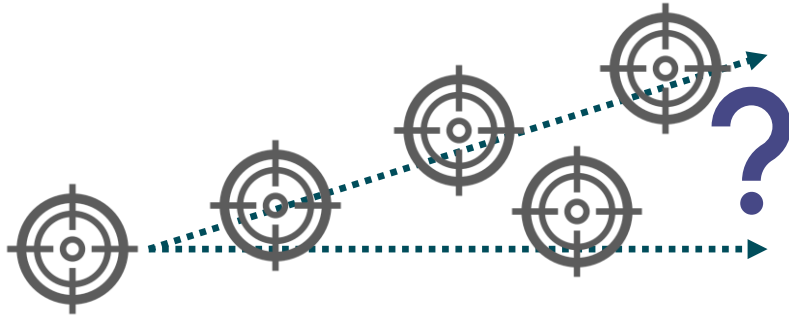
Doelstelling:

- Informeren over uitkomsten
- Delen van good practices
- Delen (en evt. aanvullen) van gesignaleerde implicaties van de ontwikkelingen rondom duurzaamheid

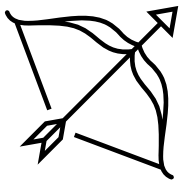
Bevindingen - Generiek 1/2

Bij alle opleidingen kwamen 2 attentiepunten m.b.t. het thema naar voren:

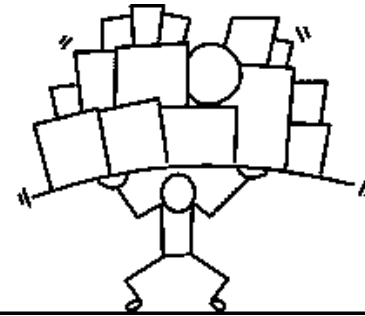
Dynamiek

'Het is schieten op een bewegend doel'
Het onderwerp is volop in beweging

Omvang

Het is een erg omvangrijk onderwerp
Zowel qua volume als complexiteit

Bevindingen - Generiek 2/2

Twee type van benaderingen gesignaleerd:

'Evolutie' benadering

- Het is een uitbreiding van wat we al doen (wet- en regelgeving volgen)
- Accentverschuiving: in de loop der tijd van financiële informatie naar meer niet-financiële informatie

'Revolutie' benadering

- Het gaat een grote impact hebben op de opleiding (anticiperen op deze impact)
- Diverse benaderingen:
 - Duurzaamheid is één van de 3 kernthema's (naast IT/data, gedrag/ethiek)
 - Duurzaamheid als aparte stream overwegen
 - Als opleiding een nulmeting uitgevoerd om impact te bepalen

Bevindingen – Kernvakken 1/3

ANNUAL REPORT

Externe Verslaggeving (EV)

- Nu al aandacht voor bestuursverslag / NFI – vaak 1 college van EV (ca 5-10%)
- Uitbreiding CSR bij vrijwel iedereen al gepland/ geïmplementeerd – vaak 1 extra college
- Ook werd geattendeerd op de bredere impact van het thema - continuïteit, impairment-testing, voorzieningen, etc. - die bij reguliere onderwerpen aan de orde komt
- Attentiepunt eindtermen: term 'Financial' Accounting dekt de lading niet (meer)

Bevindingen – Kernvakken 2/3

ICAIS

- Corporate Governance stream: bij ICAIS is in dit kader al aandacht voor lange termijn waardecreatie
- Principes zijn hetzelfde voor financiële en niet-financiële informatiebeheersing
Inhoud/perspectief van de informatie verandert wel, bijvoorbeeld:
 - dubbele materialiteit
 - (techniek van) informatieaanlevering door- en aan de keten
- Geen uitbreiding maar evolutie: meer case studies NFI (nu 20-30%, wordt waarschijnlijk ca. 50%)

Bevindingen – Kernvakken 3/3

Audit & Assurance

- Meeste opleidingen besteden nu ongeveer 2 colleges aan NFI (ca 5-10% van alle colleges)
- Door aandacht te besteden aan actualiteiten wordt ook in andere colleges aandacht aan dit thema gegeven
- In de loop der jaren zullen meer cases met praktische toepassing voorhanden zijn
- NB: HRA bundel is 80% ingestoken op financiële informatie*

* Opmerking PWA: 80% is nog conservatief ingeschat, het percentage ligt waarschijnlijk hoger

Bevindingen - Good practices 1/2

Integratie casus

Vrijwel alle opleidingen hebben/ontwikkelen een integratie casus waarin ook duurzaamheid aan de orde komt. We zagen hierbij 2 varianten:

1. Module met integratie casus aan het eind van de opleiding
2. Behandeling van de integratie casus gedurende de opleiding

'Reflectie leerlijn'

Eén opleiding heeft tijdens in het hele curriculum de 'Professional Leadership Development Journey' ingebed

Dit biedt mogelijkheid de nieuwe mindset die gevraagd wordt bij duurzaamheid als een rode draad in het curriculum terug te laten komen.

Bevindingen - Good practices 2/2

Executive training ervaringen

Sommige opleidingen zijn dit nog aan het ontwikkelen of hebben dit al ontwikkeld. Voordelen:

- In laten zakken van lesmateriaal, op basis van ervaringen uit deze trainingen, naar reguliere opleiding
- Docenten kunnen ingezet worden als gastdocenten

Opleiding brede brainstormsessie

Eén opleiding heeft een brainstormsessie met docenten van de diverse vakgebieden gehouden.

- Opzet: aan de hand van het audit proces de impact vaststellen voor de vakken
- Leermoment/bewustwording voor docenten

Impact thema duurzaamheid

Nieuwe onderwerpen/competenties:

- Veel onderwerpen waar de accountant geen uitspraak over kan doen zonder de inschakeling van specialisten.
- Rapportage over de waardeketen, uitbreiding van de scope: vaak aandacht voor de interne informatie
- Dubbele materialiteit, dus ook de invloed van de onderneming op milieu en maatschappij.
- Nieuwe dilemma's: green washing, true pricing, etc.
- Uitbreiding van perspectief: bijvoorbeeld naast ondernemingsrecht ook aandacht voor mensenrecht

Andere manier van denken:

- Concepten als dubbel boekhouden, functiescheiding, etc. zijn niet van toepassing
- Vaak ook nog geen harde normen;
 - ❖ keuzes maken: wat is belangrijk voor de organisatie
 - ❖ wat is materieel?
- Vergelijking met IT: daar moet de accountant zich ook continu van bewust zijn en moet zich er continu in verdiepen

Additionele vaardigheden*

Connecting Business and society

- Ability to connect long term societal challenges to business operations
- identify information that is needed for decision making internally and for accountability externally

Different perception on value

Professionals need to have the ability to look at the data and see it in the broader context of strategy actions in the short, medium long term; they need to be able to measure, monitor and report on a variety of indicators

Value chain perspective

Professionals also need to have the ability to look beyond their organization and its boundaries and acknowledge that key impacts may be caused by the organization, find their root cause in the value chain. A flexible mindset is required in order to do so.

Ability to look beyond data

- It is not just about quantitative data, it's also about monitoring progress on implementing programmes and actions
- One needs to be able to form professional judgment in a continuous changing environment with continuous changing criteria and be able to document the professional judgment.

Multidisciplinary teams

One also needs to have the ability to work in multidisciplinary teams because the concept of sustainability is very complex, and it requires multiple disciplines.

Attentiepunten

Aantrekkelijkheid opleiding

Het onderwerp maakt de opleiding aantrekkelijker en relevanter; de jeugd is heel bewust met dit onderwerp bezig.

Studeerbaarheid

Keerzijde is de studiebelasting. Er lijkt geen ruimte te zijn voor dit onderwerp: accountants moeten ook basiskennis blijven hebben van financiële audits. Welke basiskennis is nodig voor duurzaamheid en wat behoort tot specialistische kennis?

Vereisten praktijkopleiding

Voor dit onderwerp (ook andersom: trainees die juist veel duurzaamheidservaring hebben en weinig financiële assurance ervaring).

Financial Accounting

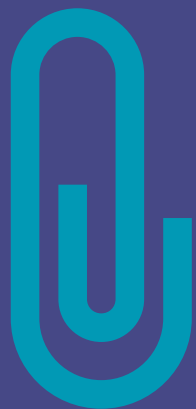
Benaming dekt de lading niet meer: 'Corporate Reporting'.

A&A landelijk examens

Opname van dit onderwerp in het Landelijk Examen? Er lijken '2 kampen' te zijn: focus blijven houden op financial audit en overige in instellingstentamen <-> verwerken thema in landelijk examen.

Mogelijkheden voor de opleidingen:

- Delen van casussen die zich goed voor dit onderwerp lenen
- Delen van academische artikelen die zich goed voor dit onderwerp lenen

Bijlage

1. Concept tijdslijnen duurzaamheid
2. Uitvraag beleidsgesprekken

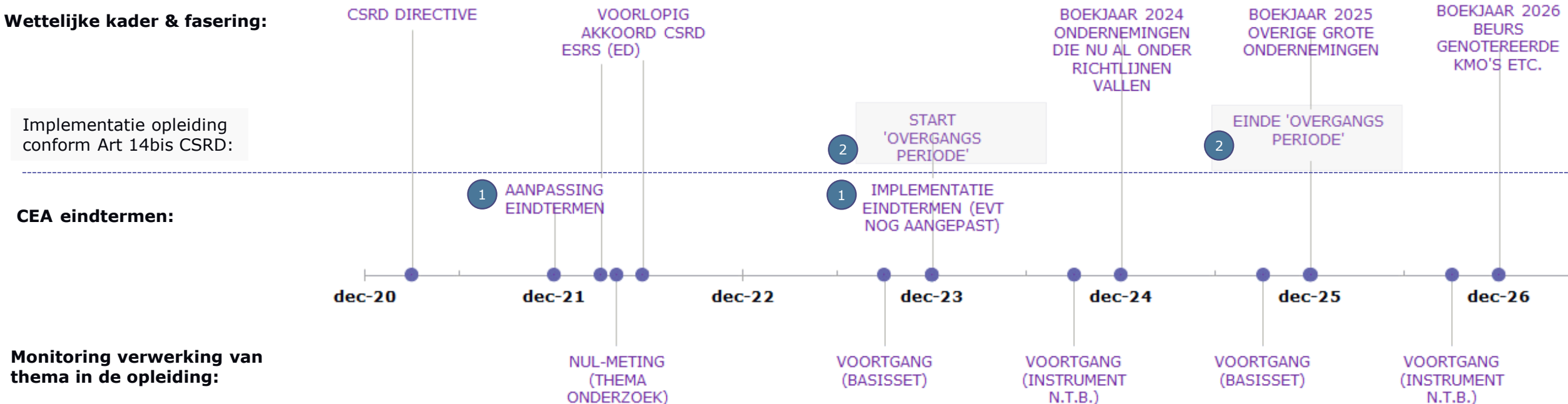
Concept tijdslijnen duurzaamheid

Huidige status:

- CSRD is nog niet definitief en moet nog goedgekeurd worden door Europees Parlement en Europese Raad
- Na inwerkingtreding hebben lidstaten 18 maanden voor omzetting naar eigen wetgeving (volgens CSRD voorlopig akkoord)

Op basis van de huidige status en informatie is de tijdslijn als volgt:

Wettelijke kader & fasering:

1 De eindtermen al zijn voorbereid op de nieuwe eisen voor duurzaamheid, **maar** de aanpassingen kunnen nog niet doorgevoerd kunnen worden in afwachting van de Nederlandse implementatiewetgeving.

2 Tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2026 is een soort overgangperiode. Wanneer je voor 1 januari 2024 begint of bezig bent met je accountantsopleidingen je studeert voor 1 januari 2026 af dan hoef je niet aan de eisen van sustainability te voldoen. Ben je voor 1 januari 2026 afgestudeerd als wettelijk controleur en je wil wel graag sustainability audits doen dan moet je je via PE daarin bekwamen.

Thema uitvraag beleidsgesprekken

Wij vragen u een presentatie (max. 30 minuten) voor te bereiden over het thema 'duurzaamheid in het opleidingscurriculum'. Wij willen een 'nulmeting' uitvoeren om inzicht te krijgen in wat de opleiding nu (curriculum 2021/2022) doet met betrekking tot het onderwerp duurzaamheid. Ook willen wij graag weten welke wijzigingen de opleiding voornemens is door te voeren, gegeven de in november aangekondigde aanpassingen van de eindtermen als gevolg van de EU-duurzaamheidsrichtlijn. Wij vragen u in uw presentatie aandacht te besteden aan de volgende aspecten:

- Waar en op welke wijze komt het thema duurzaamheid nu in het curriculum en de toetsing van de RA-opleiding aan bod;
- Welke wijzigingen bent u voornemens aan te brengen in uw curriculum en toetsing met betrekking tot dit thema en wat is daarvan de planning;
- Zijn er good practices met betrekking tot dit thema die u graag zou willen delen;
- Welke attentiepunten ziet u bij de inbedding van dit thema in het curriculum en de toetsing, die u met ons wilt bespreken